

Bezpečnostní systém v ČR a krizové řízení

Základní právní předpisy a dokumenty (zákon č. 240/2000 Sb., Bezpečnostní strategie ČR), struktura a vzájemné vazby bezpečnostního systému ČR, hrozby, orgány krizového řízení, krizové stavy, bezpečnostní rady a krizové štáby.

BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM ČR

- Snaha státu vytvořit na svém území a pro svoje občany bezpečné prostředí.
- Snaží se jej zajistit specializovanými orgány (prezident, vláda, Parlament ČR, Bezpečnostní rada státu a její pracovní orgány), ústřední správní úřady, orgány územních samosprávných celků (a jejich výkonné orgány krizového řízení), složkami ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, složkami záchranných sborů, složkami havarijních služeb, zpravodajskými službami a další právníky a fyzické osoby.
- Systém těchto složek a služeb a jejich vzájemné vazby se označuje jako Bezpečnostní systém ČR.
- Bezpečnostní strategie České republiky – zpracovává každá vláda ČR pro dobu svého funkčního období.

BEZPEČNOSTNÍ RADY:

- **Bezpečnostní rada státu** (předseda vlády, místopředseda vlády, ministr zdravotnictví, vnitra, financí, dopravy, průmyslu a obchodu, guvernér ČNB, předseda SSHR, vedoucí Úřadu vlády)

Bezpečnostní rada státu (BRS) je zřízena čl. 9 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, jako **stálý pracovní orgán vlády**. Její složení a činnost je dále **upřesněna usnesením vlády ČR, jednáním řádem a statutem**.

Základním úkolem BRS je **podílet se na tvorbě spolehlivého a funkčního bezpečnostního systému ČR, zabezpečovat koordinaci a kontrolu opatření k zajištění bezpečnosti ČR a mezinárodních závazků**.

Kromě preventivních kroků se **zabývá také řešením vzniklých krizových situací**.

Složení BRS: 11 členů, předsedou BRS je předseda vlády, místopředsedou je 1. místopředseda vlády pro ekonomiku a ministr financí, dalšími členy jsou místopředseda vlády pro vědu, výzkum a inovace a jednotliví ministři. BRS může podle potřeby, zpravidla na návrh členů BRS, zřizovat a rušit odborné pracovní skupiny, v jejichž čele stojí zpravidla člen BRS.

- **Bezpečnostní rada kraje** (hejtman, náměstek hejtmána, ředitel KÚ, ředitel HZS kraje, ZZS kraje, PČR kraje, příslušník AČR, tajemník BR, 2 volitelné osoby)

Bezpečnostní rada kraje je zřizována hejtmanem kraje jako jeho poradní orgán, projednává a posuzuje: **přehled možných zdrojů rizik a analýzu ohrožení, krizový plán kraje, havarijní plán kraje, vnější havarijní plán**, pokud je schvalován hejtmanem kraje, **finanční zabezpečení připravenosti kraje a složek IZS na krizové situace a jejich řešení na území kraje, návrhy dohod s územními celky sousedního státu o spolupráci při řešení krizových situací s jinými kraji a při poskytování pomoci, stav připravenosti složek IZS v kraji, závěrečnou zprávu o hodnocení krizové situace v kraji, návrh ročního plánu kontrol prováděných v rámci prověřování krizové připravenosti kraje u obcí s rozšířenou působností, obcí, právnických osob a podnikajících fyzických osob a závěrů těchto kontrol, návrh ročního plánu cvičení složek IZS a orgánů krizového řízení v kraji, další dokumenty**.

- **Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností nebo určené obce** (starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu, příslušník PČR, HZS, velitel SDH obce, tajemník BR, 1 volitelný člen) Bezpečnostní systém ČR

Bezpečnostní rada ORP je zřizována starostou ORP jako jeho poradní orgán projednává a posuzuje: přehled možných zdrojů a rizik a analýzu ohrožení, krizový plán obce s RP, **vnější havarijní plán**, **finanční zabezpečení připravenosti** obce s RP na MU nebo krizové situace a jejich řešení ve správním obvodu obce s RP, **závěrečnou zprávu** o hodnocení krizové situace v rámci správního obvodu obce s RP, **stav připravenosti** složek IZS dislokovaných ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, **způsob seznámení** obcí, právnických a fyzických osob s charakterem možného ohrožení ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení, **další dokumenty a záležitosti**.

KRIZOVÉ ŠTÁBY:

- **Ústřední krizový štáb** (předseda ÚKŠ, náměstek ministra vnitra, obrany, zahraničních věcí, financí, zdravotnictví, průmyslu a obchodu, dopravy, životního prostředí, zemědělství, předseda SSHR, SÚJB, ředitel sekretariátu BRS, vedoucí Kanceláře prezidenta republiky, Policejní prezident, Generální ředitel HZS, náčelník GŠ AČR)
- **Krizový štáb kraje a určené obce** (poradní orgán hejtmána či starosty – členové BR a členové stálé pracovní skupiny)
- **Krizový štáb obce** (zřízení je na rozhodnutí daného starosty, stejně jako složení a počet členů)

Krizový štáb je svoláván operativně, zejména projednání zásadních záležitostí týkajících se řešení krizové situace, přijetí krizových opatření a přijetí opatření spojených s nezbytným omezením základních práv a svobod v krizové situaci přijatých vládou republiky.

- Pokyn ke svolání krizového štábu vydává jeho zřizovatel (**předseda vlády, hejtmán, starosta ORP a starosta obce**) a je svolán v případě, že je **vyhlášen krizový stav** pro celé území státu nebo pro jeho část dle působnosti orgánů krizového řízení, nebo je k tomu vyzván Ministerstvem vnitra při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací, nebo jde o úkol prováděný při cvičení

- Krizový štáb posuzuje přiměřenost krizových opatření přijatých v určených obdobích a navrhuje jejich pozastavení, změnu nebo zrušení. V případě závažných nedostatků v době krizového stavu doporučuje převedení plnění úkolů starosty na zmocněnce.

AKTUÁLNÍ HROZBY

- **Riziko** – možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, která je považována z bezpečnostního hlediska za nežádoucí.
- **Hrozba** – jakýkoli fenomén, který má potencionální schopnost poškodit zájmy chráněného subjektu.
- Hrozba může být způsobena přírodním (na lidské činnosti nezávislým) jevem nebo aktérem nadaným vůlí a úmyslem (jedinec, skupina, organizace, stát).

Hrozby:

- **naléhavé** – vyžadují neodkladnou reakci
- **latentní** – nevyžadují okamžitou reakci, ale mohou se časem změnit na naléhavé

- VOJENSKÉ HROZBY

(vnitrostátní a mezinárodní konflikty, ekonomické a migrační dopady konfliktů v jiných zemích)

- TERORISMUS

(hrozba velmi naléhavá, konvenční terorismus, nekonvenční terorismus, superterorismus – CBRN, kyberterorismus, mediální terorismus)

- POLITICKÉ HROZBY

(hrozby politického nátlaku a prosazování cizích zájmů)

- EKONOMICKÉ HROZBY

(hrozby s dopady na inflaci, HDP, výkonnost ekonomiky a burzovní či bankovní sektor, ...)

- EKOLOGICKÉ HROZBY

(události s významným dopadem na kvalitu životního prostředí, průmyslové havárie,...)

- SOCIÁLNÍ HROZBY

(dopady na sociální jistoty, zajištění práce, bydlení, daňovou politiku, zdravotní péče, migrační vlny. Rizika epidemií a pandemií)

- KULTURNÍ HROZBY

(hrozba tlaku na vytvoření uniformní společnosti – zánik tradic a kulturního dědictví. Vlivy vyvolávající národnostní a náboženskou nesnášenlivost, fundamentalismus, fanatismus,...)

- PŘÍRODNÍ HROZBY

(živelné katastrofy, povodně, sesuvy a zemětřesení, extrémní klimatické jevy – orkány, mrazy, sucha,...)

- TECHNOLOGICKÉ HAVÁRIE

(poruchy zařízení, odchylky od normálních provozních podmínek, chyby člověka a organizační chyby)

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

- Z anglického crisis management
- Krizový management = Krizové řízení
- Jde o řízení ekonomického subjektu v době trvání problémové situace ohrožující její integritu a ekonomickou stabilitu. Nejčastěji jde o ekonomicky, personálně, organizačně či jinak obtížné situace, ve kterých se jedná o zastavení sestupného vývoje krizové křivky nejdříve do stabilní polohy, pak do vzestupného směru.
- Je vymezeno zákonem **240/2000 Sb. o krizovém řízení**.
- Jde o souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením nebo ochranou kritické infrastruktury. (in 240/2000 Sb.)
- *Krizová situace – mimořádná událost (239/2000 Sb.), narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí při kterém je vyhlášen krizový stav.*
- *Prvkem kritické infrastruktury je stavba, zařízení, prostředek nebo veřejná infrastruktura jehož narušením by došlo k narušení bezpečnosti státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu.*

Krizová připravenost ve zdravotnictví

- Schopnost správních úřadů a poskytovatelů zdravotnických služeb zajistit poskytování nezbytné zdravotní péče obyvatelstvu místně příslušného správního celku za mimořádných událostí a krizových situací, v kontinuitě medicínských zásad pro poskytování zdravotní péče odborně způsobilými pracovníky.

Věcně příslušnými orgány jsou orgány krizového řízení, kterými jsou:

- vláda
- ministerstva a jiné střední správní orgány
- Česká národní banka
- orgány kraje a další orgány s působností na území kraje
- orgány ORP
- orgány obce

Poradní a pracovní orgány orgánů krizového řízení:

- poradní orgány
 - Bezpečnostní rada kraje (nejvýše 10 členů)
 - Bezpečnostní rada ORP (nejvýše 8 členů)
- pracovní orgány
 - Bezpečnostní rada státu (stálý poradní orgán, 11 členů)
 - Ústřední krizový štáb (ÚKŠ)
 - krizové štáby ministerstev a jiných úředních správních úřadů
 - krizový štáb České národní banky
 - krizový štáb kraje
 - krizový štáb ORP
 - krizový štáb obce

Krizové řízení se skládá z:

- předcházení vzniku možných nežádoucích situací (prevence)
- zajištění přípravy na zvládnutí možných nepříznivých situací (připravenost)
- zajištění zvládnutí možných nežádoucích situací (odezva)
- zajištění obnovy a dalšího rozvoje (obnov)